

Dosarul nr. 2ra-329/22
2-20090220-01-2ra-04042022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – S. Vasilache
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – L. Pruteanu, I. Secrieru, A. Panov

ÎNCHEIERE

11 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Balteanco împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Agenția Națională Transport Auto, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, s-a admis apelul declarat de Veaceslav Balteanco și s-a modificat hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în sensul majorării sumei încasate cu titlu de reparare a prejudiciului moral,

constată:

La 29 iulie 2020, Veaceslav Balteanco și reprezentantul acestuia, avocatul Lilian Osoian, au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Agenția Națională Transport Auto (în continuare ANTA), cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii au invocat că, Veaceslav Balteanco, a fost învinuit de către organul de urmărire penală de comiterea infracțiunilor de corupere pasivă și abuz de serviciu din interes material.

Conform învinuirilor aduse, Veaceslav Balteanco, deținând funcția de șef-adjunct al Direcției Control Rutier, Autogări și Protecția Consumatorului din cadrul ANTA, fiind persoană publică, având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor publice, iar în conformitate cu

Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale, în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, ignorând prevederile Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008 și Codului de conduită a funcționarului public, conform cărora era obligat de prevenirea și curmarea delictelor și a altor infracțiuni în sfera deservită de care era responsabil, a comis corupere pasivă și abuz de serviciu din interes material, în scopul realizării altor interese personale și în interesul unei terțe persoane.

La 27 iulie 2018, procurorul delegat în Procuratura Anticorupție, Cristina Gladcov, a înaintat un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive arestarea preventivă în privința învinutului Veaceslav Balteanco, pe un termen de 30 zile.

Prin încheierea judecătorului de instrucție din 28 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, lui Veaceslav Balteanco i-a fost aplicată măsura preventivă XXX, care ulterior a fost prelungit prin încheierile din 22 august 2018 și 20 septembrie 2018 ale Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

Astfel, Veaceslav Balteanco a fost XXX în perioada 26 iulie 2018 (în baza procesului-verbal de reținere din 26 iulie 2018) – 17 octombrie 2018, iar prin decizia din 17 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în dosarul nr. 1rs-34/18 i-a fost aplicată măsura preventivă XXX pe un termen de 60 de zile, până la 17 decembrie 2018.

Reclamantul a notat că, la demersul Procuraturii Anticorupție nr. 7596 din 06 august 2018, ANTA a emis ordinul nr. 133 din 17 octombrie 2018 prin care a fost suspendat din funcția de șef-adjunct Direcția control rutier, autogări și protecția consumatorului, în temeiul art. 76 lit. j) din Codul muncii.

De asemenea, prin Ordonanța procurorului din 15 august 2018 și încheierea judecătorului de instrucție din 15 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în dosarul nr. 12-25120/18, a fost pus sechestru asupra bunurilor care aparțin învinutului Veaceslav Balteanco, și anume:

- autoturismul marca și model XXX, cu numărul de înmatriculare XXX, anul fabricării 2013, dobândit la 14 iunie 2018, cu prețul mediu de vânzare de 380 713 lei (însă, mijlocul respectiv nu-i aparține învinutului Veaceslav Balteanco, nici *de facto*, nici *de jure*, conform procesului-verbal de punere sub sechestru din 23 august 2018), stabilit prin avizul consultativ al specialistului nr. 43 din 07 august 2018;

- cota-parte de $\frac{1}{2}$ din proprietatea în devălmășie asupra autoturismului marca și model XXX, cu numărul de înmatriculare XXX, anul fabricării 2008, dobândit la 24 octombrie 2017, cu prețul mediu de vânzare de 56 285 de lei, (cota-parte de $\frac{1}{2}$ constituind 28 142,50 de lei);

- cota-parte de $\frac{1}{2}$ din proprietatea în devălmășie asupra autoturismului marca și model XXX, cu numărul de înmatriculare XXX, anul fabricării 2006, dobândit la 13 octombrie 2016, cu prețul mediu de vânzare de 74 511 lei (cota-parte de $\frac{1}{2}$ constituind 37 255,50 de lei);

- cota-parte de $\frac{1}{2}$ din proprietatea în devălmășie asupra bunului imobil (apartament), cu nr. cadastral XXX, situat pe str. XXX, mun. Chișinău, cu suprafața de XXX m.p., dobândit în proprietate conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 1262 din 07 martie 2018, valoarea estimată a bunului imobil fiind

de 557 039 de lei (cota-parte de $\frac{1}{2}$ constituind 278 519,50 de lei, bunul imobil procurat prin credit ipotecar de la XXX, în baza contractului nr. XXX).

Prin ordinul ANTA nr. 28p din 04 iunie 2019, Veaceslav Balteanco a fost eliberat din funcția de șef-adjunct Direcția control rutier, autogări și protecția consumatorului, în temeiul art. 85 alin. (1) din Codul muncii, din inițiativă proprie, începând cu 04 iunie 2019.

Prin Ordonanța Procuraturii Anticorupție din 19 martie 2020, Veaceslav Balteanco a fost scos de sub urmărire penală.

Reclamantul a susținut că procesul penal de învinuire a sa a durat 2 ani și 15 zile (05 martie 2018 – 20 martie 2020), iar din acest motiv a fost privat de posibilitatea de a munci în perioada 26 iulie 2018 – 04 iunie 2019 (10 luni și 7 zile, adică 207 zile).

Conform Certificatului ANTA nr.06 din 09 aprilie 2020, în perioada anului 2018 salariul net (venitul calculat pentru lunile ianuarie – iulie 2018 a constituit 118 083,67 de lei), în mediu, salariul net a constituit 16 869,10 lei (118 083,67 de lei – 7 luni, 120 de zile lucrătoare, salariul mediu pe 1 zi – 984,03 lei).

Prin balanța timpului de muncă și odihnă, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 2016, publicat în Monitorul Oficial din 17 noiembrie 2017, pentru anul 2018 au fost stabilite *inter alia* următorul număr de zile lucrătoare: pentru luna iulie – 22 de zile lucrătoare, pentru luna august – 20 de zile lucrătoare, pentru luna septembrie – 20 de zile lucrătoare, pentru luna octombrie – 23 de zile lucrătoare, pentru luna noiembrie – 22 de zile lucrătoare, pentru luna decembrie – 18 zile lucrătoare.

Prin balanța timpului de muncă și odihnă, aprobat prin ordinul MSMPS nr. 1432 din 07 decembrie 2018, publicat în Monitorul Oficial din 12 decembrie 2018, pentru anul 2019 au fost stabilite *inter alia* următorul număr de zile lucrătoare: pentru luna ianuarie – 20 de zile lucrătoare, pentru luna februarie – 20 de zile lucrătoare, pentru luna martie – 19 zile lucrătoare, pentru luna aprilie – 20 de zile lucrătoare, pentru luna mai – 19 zile lucrătoare, pentru luna iunie – 20 de zile lucrătoare.

Astfel, Veaceslav Balteanco a fost lipsit salariul pentru perioada 28 iulie – 31 decembrie 2018, ce constituie 107 zile lucrătoare și pentru perioada 01 ianuarie – 04 iunie 2019, ce constituie 100 de zile lucrătoare. Respectiv, salariul mediu neplătit și alte venituri provenite din muncă în această perioadă constituie 203 694,33 de lei (207 zile x 984,03 lei / salariul per zi), fără aplicarea coeficientului de inflație în condițiile stabilite de art. 8 alin. (1) din Legea nr. 1545/1998.

Deopotrivă, reclamantul a notat că din cauza suspendării de la locul de muncă și eliberarea condiționată din funcție a suferit unele stresuri, frustrări, neplăceri și a întâmpinat greutăți financiare pentru întreținerea familiei, precum și a pierdut speranței pentru viitor, iar aceste circumstanțe i-au cauzat un prejudiciu moral.

Reclamantul Veaceslav Balteanco a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova și Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, suma de 203 694,33 de lei, cu titlu de compensare a prejudiciului material sub forma salariului și altor venituri provenite din muncă de care a fost privat în urma

acțiunilor ilicite, a sumei de 700 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Veaceslav Balteanco.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Veaceslav Balteanco prejudiciul material în mărime de 203 694,33 de lei.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Veaceslav Balteanco suma de 50 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral (vol. II, f.d. 25, 34-41).

La 24 iunie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, a declarat apel împotriva hotărârii din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. II, f.d. 28).

La 12 iulie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Veaceslav Balteanco, reprezentat de avocatul Lilian Osoian, a depus prin intermediul poștei electronice cerere de apel împotriva hotărârii din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (vol. II, f.d. 30, 31-33).

Prin decizia din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

S-a admis apelul declarat de Veaceslav Balteanco, reprezentat de avocatul Lilian Osoian.

S-a modificat hotărârea din 23 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, majorând mărimea prejudiciului moral de la 50 000 de lei până la suma de 100 000 de lei (vol. II, f.d. 95, 96-108 recto-verso).

În consolidarea soluțiilor instanțele inferioare au reținut că au fost încălcate drepturile fundamentale ale lui Veaceslav Balteanco, garantate de Constituția Republicii Moldova, deoarece acesta neîntemeiat a fost urmărit penal, fiind xxx și suspendat din funcția deținută, iar ulterior scos de sub urmărire penală pe motivul lipsei elementelor infracțiunii în acțiunile sale.

Astfel, instanțele inferioare au conchis că, în speță, sunt aplicabile prevederile art. 3, art. 6, art. 7, art. 10, art. 11 și art. 13 din Legea nr. 1545/1998 și ale art. 2036 și art. 2037 din Codul civil.

Prin urmare, conform art.7 din Legea nr. 1545/1998, statul urmează să-i compenseze lui Veaceslav Balteanco salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa principală de existență, de care a fost privat în urma acțiunilor ilicite, reieșind din câștigul mediu obținut de către acesta în anul 2018, de până la intervenirea momentului reținerii acestuia.

Cu titlu subsecvent, Curtea de Apel Chișinău a considerat că, prin prisma jurisprudenței CtEDO în materia acordării satisfacției morale la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale în spețe similare, suma de 100 000 de lei este echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat lui Veaceslav Balteanco, fiind justificată de circumstanțele speței. La concluzia privind quantumul satisfacției echitabile, instanța de apel a ținut cont de faptul că Veaceslav Balteanco a fost scos de sub urmărirea penală, apreciind împrejurările descrise în plenitudinea lor, având în suport starea de stres provocată, în urma desfășurării urmăririi penale, încălcarea dreptului la libera circulație, învinuirea în comiterea unei infracțiuni, desfășurarea urmăririi penale și examinarea cauzei în instanțele

de judecată, o perioadă îndelungată de 2 ani și 15 zile, cât și faptul prezentării în fața publicului ca fiind o persoană care a comis infracțiunea, defăimând imaginea și reputația acestuia.

La 24 februarie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, a declarat recurs împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 23 iunie 2021 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii depuse de Veaceslav Balteanco (vol. II, f.d. 111-116).

În motivarea recursului, în esență, a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și probele anexate la dosar.

În opinia Ministerului Justiției al Republicii Moldova, instanțele inferioare eronat au ajuns la concluzia că Veaceslav Balteanco în sensul Legii nr. 1545/1998 este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat, deoarece ilegal a fost supus acțiunilor de urmărire penală, or, conform art. 3 alin. (1) din această lege, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Astfel, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală este necesar de a demonstra existența faptei ilicite. La caz, însă, nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală în raport cu Veaceslav Balteanco.

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a notat că la judecarea prezentei cauzei, instanțele inferioare nu au ținut cont de practica judiciară uniformă în spețe similare, și anume cauza SRL „Sorserv-Prim” împotriva Ministerului Justiției și Ministerul Finanțelor (încheierea din 12 februarie 2014 a Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 2rac-93/14); cauza SRL „Volaris-Grup” împotriva Ministerului Justiției și Procuraturii Generale (decizia din 17 decembrie 2013 a Curții de Apel Chișinău în dosarul nr. 2ac-3778/13); cauza Cojocaru Rubin împotriva Ministerului Finanțelor (decizia din 14 mai 2014 a Curții Supreme de Justiție); cauza Alexandru Dragomir împotriva Ministerului Justiției (decizia din 22 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău în dosarul nr. 2a-4069/17), în care s-a reținut că sentința de achitare și/sau ordonanța de clasare a dosarului penal nu confirmă caracterul ilicit al acțiunilor organului de urmărire penală, care în scopul executării obligațiilor sale legale, au efectuat urmărirea penală cu respectarea Codului de procedură penală. Respectiv, în contextul în care acțiunile organelor de urmărire penală au fost întemeiate și licite, nu sunt aplicabile prevederile Legii nr. 1545/1998.

Recurentul a menționat că persoana care pretinde că a fost vătămată într-un drept al său urmează a dovedi faptul că acțiunile organelor de stat au purtat un caracter ilicit, or, însuși hotărârile privind pornirea urmăririi penale, ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuț, învinuit sunt niște procedee legate de desfășurare normală a urmăririi penale, care nu afectează drepturi sau libertăți constituționale.

Așa, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a considerat că, în condițiile speței, organul de urmărire penală nu a admis careva ingerințe ilegale în drepturile intimatului Veaceslav Balteanco la respectarea vieții private și de familie, nu a încălcat prevederile art. 6 CEDO, dar a realizat un mecanism

investigator efectiv într-o societate democratică, și anume de a investiga și preveni acțiuni criminale comise de către persoanele fizice și juridice. Respectiv, la caz, nu sunt întrunite condițiile necesare de aplicabilitate a prevederilor Legii nr. 1545/1998, iar instanțele inferioare eronat au dispus în mod reparat repararea din contul bugetului de stat a prejudiciul material și moral pretins de Veaceslav Balteanco, ca fiind cauzat în urma acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

La 04 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, explicându-le dreptul de a depune referințe asupra acestora (vol. II, f.d. 124).

Prin referința depusă electronic la 18 aprilie 2022, Veaceslav Balteanco, reprezentat de avocatul Lilian Osoian, a solicitat declararea recursului Ministerului Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău ca fiind inadmisibil.

Prin referința din 20 aprilie 2022, Procuratura Generală, reprezentată de Iuri Lealin, a susținut recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a solicitat admiterea acestuia.

Deși, conform avizului de recepție a trimiterii poștale DS8006614300AS, Agenția Națională Transport Auto a recepționat copia recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, aceasta nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile simt inadmisibile, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinschi v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie

reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele Levages Prestations Servicii v. Franța, 25 octombrie 1996, § 40; Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; Freitag v. Germania, 19 iulie 2007, § 37; Marc Brauer, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele Tricard v. Franța, 10 iulie 2001, § 29; Nicolae Popa v. România, 09 decembrie 2014, § 16; Tence v. Slovenia, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele Ponomaryov v. Ucraina, 03 aprilie 2008, § 41; Ustimenko v. Ucraina, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 16 noiembrie 2021 (vol. I, f.d. 202). Potrivit extrasului din poșta electronică cu adresa „cristian.adam@justice.md”, copia deciziei integrale din 16 noiembrie

2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces pentru notificare la 02 februarie 2022 (vol. II, f.d. 109).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 24 februarie 2022 (vol. II, f.d. 111)

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererile de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, procurorul în Procuratura Anticorupție – Andrei Balan, Procuratura Generală a Republicii Moldova, reprezentată de Iuri Lealin și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova nu s-au bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespund cerinței de a fi „efective”, fiind lipsite de șanse de succes și nu sunt capabile să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Ministerul Justiției al Republicii Moldova a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Vadim Bejan, împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas